

Co je to science centrum?

Science centrum je interaktivní vzdělávací instituce, v níž mají návštěvníci možnost vlastníma rukama realizovat, na vlastní oči vidět a na vlastní kůži zažít experimenty s rozličnými přírodními jevy.

Syšel jsem a zapomněl. Viděl jsem a pamatuji. Dělal jsem a pochopil. (Čínské přísloví)

Science centrum je místem, kde dotýkat se exponátů je „přísně přikázáno“, a tedy kde děláním a experimentováním může každý pochopit, jak funguje svět kolem nás.

Historie fenoménu science center

Science centra jsou fenoménem zrozeným v 70. letech v USA a čím dál tím více se rozmáhají po celém světě (200 v roce 1990, přes 2000 v současnosti).

Myšlenka instituce poskytující neformální prostředí pro hravé objevování přírodních zákonitostí existovala již dlouho předtím, ovšem až vznik několika velmi úspěšných projektů jako [Exploratoria Franka Oppenheimera](#) v San Franciscu nebo [Ontario Science Centre](#) v Kanadě vytvořili funkční modely a daly základ hnutí, které se postupně rozšířilo i na další kontinenty. V Evropě se science centra rozšířila až během 90. let a mnoho jich vzniklo ve Velké Británii na přelomu milénia za podpory státní loterie. K úspěšným patří například dánské [Experimentarium](#), finská [Heureka](#) nebo pařížské [Cité des Sciences](#).

Fenomén science center je v Evropě stále na vzestupu, o čemž svědčí budování nových institucí jako například varšavského [Centrum Nauki Kopernik](#), které otevřelo v roce 2010.

Science centra v Česku

Vlastní označení „science centrum“ je polopřeklad z anglického *science centre* - *středisko přírodních věd*, protože doposud v češtině nevzniklo lepší pojmenování pro instituci tohoto druhu. Přímý překlad „středisko přírodních věd“ zní poněkud kostrbatě a spíše v lidech vyvolává očekávání vývojového a výzkumného komplexu nežli interaktivní a hravé instituce pro široké vrstvy obyvatelstva.

Doposud v ČR vznikla dvě science centra, první byl liberecký [IQ park](#) postupně vznikající od roku 2004 a plzeňská [Techmánie](#) otevřená na podzim 2008. V roce 2014 by měl otevřít [Svět techniky v Ostravě](#).

Vzhledem k tomu, že většina českého obyvatelstva doposud nemá vlastní přímou zkušenost s science centry, je dobré se podívat na podobnosti a rozdíly se známými institucemi:

Klasické muzeum

Stejně jako klasické muzeum využívá i SC exponáty, ty však nemají hodnotu historickou, ale naučnou. Ta spočívá v potenciálu provokovat myšlení prostřednictvím přímé interakce. Personál v SC exponáty před návštěvníky nehlídá, ale naopak je nabádá k fyzickému prozkoumávání a pomáhá jim v provádění experimentů. Expozice jsou na rozdíl od klasických muzejních sbírek neustále obměňovány a spolu s putovními výstavami zajišťují to, že každá návštěva bude unikátním zážitkem. Nutno dodat, že trendy ze science center pronikají stále více i do muzeí klasického typu a v budoucnu dojde k prolnutí a spojení obou proudů tak, jak tomu již v mnoha západních muzeích došlo.

Škola

Jako ve škole i v SC je snaha o to, aby se návštěvník nečemu přiučil nebo spíše lépe pochopil to, co předtím jen tušil na intuitivní úrovni. SC používá neformální metody, vyvažuje prvky hry a vzdělávání. Stejně jako ve škole je důležitý mezilidský kontakt mezi studenty a učiteli, je i SC místem setkávání, avšak spíše než nerovný vztah poučovaného s poučovatelem jsou zde lidé rovni v partnerské roli více či méně zkušených průzkumníků.

Zábavní park

I když se do SC lidé chodí pobavit jako do zábavního parku, zábava zde není samoučelná. Je to motivační prvek, a prostředek k poznání. Když se nám něco daří tak nás to baví a když se bavíme, jsme ve stavu, kdy dokážeme znalosti i dovednosti mnohem lépe vstřebávat, což nakonec vede k tomu, že se nám v budoucnu věci budou dařit mnohem lépe, vzniká tak pozitivní zpětná vazba.

Zábavní multiplex

Mnoho lidí tráví v zábavních a nákupních centrech svůj volný čas procházením obchodů a kocháním se lákavými věcmi všude kolem. Stejně tak i SC nabízí trávení volného času a témata podává lákavým a atraktivním způsobem, avšak návštěvníci si spíše než fyzické předměty a zážitky založené na pasivní konzumaci připraveného odnášejí nehmotné vědomosti, znalosti a dovednosti získané aktivním experimentováním. SC není zaměřené na generování zisku, ale coby příspěvková organizace využívá veškeré příjmy k zajištění vlastního chodu a neustálému zlepšování a obměně expoziční i doprovodného programu a služeb.

From:

<https://mscb.vida.cz/> - **MSCB**

Permanent link:

https://mscb.vida.cz/cz/co_je_sc

Last update: **2014/02/02 11:22**

